

Na osnovu člana 6. stav (1) Zakona o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjenjivanju usklađenosti („Službeni glasnik BiH“, broj 45/04), i člana 2. Uputstva o načinu izrade i donošenju tehničkih propisa („Službeni glasnik BiH“, broj 35/06) na prijedlog Komiteta za tehničke propise Bosne i Hercegovine Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa donosi

NAREDBU
O ELEKTRIČNOJ OPREMI NAMIJENJENOJ ZA UPOTREBU UNUTAR
ODREĐENIH NAPONSKIH GRANICA

Član 1.
(Predmet)

Ovom Naredbom se propisuju sigurnosni zahtjevi i uslovi za proizvodnju električne opreme koji se moraju ispuniti prije stavljanja električne opreme na tržište i u upotrebu.

Član 2.
(Definicije)

(1) Definicije koje se koriste u ovoj Naredbi imaju slijedeće značenje:

- a) „električna oprema“ je svaka oprema namijenjena za upotrebu u naponskom opsegu između 50 i 1000 V za naizmjeničnu struju i između 75 i 1500 V za jednosmjernu struju;
- b) „imenovano tijelo za ocjenjivanje usaglašenosti“ (u daljem tekstu: imenovano tijelo) je tijelo za ocjenjivanje usaglašenosti koje imenuje Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa (u daljem tekstu: Ministarstvo). Imenovati se mogu certifikacijska tijela, inspekcijska (kontrolna) tijela, laboratorije i ostala tijela;
- c) „prijavljeno tijelo“ je imenovano tijelo za ocjenjivanje usklađenosti koje Ministarstvo prijavljuje Evropskoj komisiji za obavljanje postupaka ocjenjivanja usklađenosti i koje je Evropska komisija objavila u Službenom glasniku Evropske komisije i dodijelila mu odgovarajući identifikacijski broj.

Član 3.
(Izuzeća od primjene)

Ova Naredba se ne primjenjuje na opremu i pojave navedene u Aneksu II ove Naredbe.

Član 4.
(Sigurnosni zahtjevi)

(1) Električna oprema, proizvedena u skladu s dobrom inženjerskom praksom u području sigurnosti koja je na snazi u Bosni i Hercegovini, može se stavljati na tržište samo ako ne ugrožava sigurnost ljudi, domaćih životinja i imovine, pod uslovom da je propisno ugrađena i da se ispravno održava i koristi u namijenjene svrhe.

(2) Glavni elementi sigurnosnih zahtjeva iz stava (1) ovog člana navedeni su u Aneksu I ove Naredbe.

Član 5.
(Slobodan promet električne opreme)

Kada električna oprema ispunjava zahtjeve iz člana 4. ove Naredbe i uslove iz čl. 7., 8., 9. i 10. ove Naredbe, ne smije se zabraniti, ograničiti ili ometati njeno stavljanje na tržište iz sigurnosnih razloga.

Član 6.
(Zabrana postavljanja strožijih zahtjeva)

Poslovni subjekti za snabdijevanje električnom energijom ne smiju, prilikom priključivanja na elektroenergetsku mrežu ili pri isporuci električne energije, korisnicima električne opreme postavljati strožije sigurnosne zahtjeve od onih koji su propisani u članu 4. ove Naredbe.

Član 7.
(Pretpostavka o usklađenosti)

(1) Pretpostavlja se da električna oprema proizvedena u skladu s bosanskohercegovačkim standardima (BAS), kojima su preuzeti harmonizirani evropski standardi (EN), ispunjava osnovne zahtjeve iz člana 4. ove Naredbe.

(2) Listu standarda iz stava (1) ovog člana objavljuje Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa u „Službenom glasniku BiH“.

Član 8.
(Sigurnosne odredbe CENELEC-a i IEC-a)

Ako ne postoje standardi iz člana 7. ove Naredbe, smatra se da električna oprema ispunjava osnovne zahtjeve propisane članom 4. ove Naredbe ako je u skladu sa sigurnosnim odredbama Evropskog komiteta za standardizaciju u elektrotehnici (CENELEC) ili Međunarodne komisije za elektrotehniku (IEC).

Član 9.

(Ostale sigurnosne odredbe)

Ako ne postoje standardi iz člana 7. ove Naredbe ili sigurnosne odredbe iz člana 8. ove Naredbe, pretpostavlja se da električna oprema ispunjava osnovne zahtjeve iz člana 4. ove Naredbe kada je proizvedena u skladu sa sigurnosnim odredbama standarda na snazi u državi proizvođača, ako ovaj standard osigurava jednak nivo sigurnosti koji se zahtijeva u Bosni i Hercegovini.

Član 10.

(Postavljanje znaka usklađenosti)

(1) Na električnu opremu se prije stavljanja na tržište mora postaviti znak usklađenosti, iz člana 12. ove Naredbe, kojim se potvrđuje njena usklađenost s odredbama ove Naredbe uključujući i postupak za ocjenjivanje usklađenosti iz Aneksa IV ove Naredbe.

(2) Ako nadležni inspekcijski organ iz člana 11. stav (1) ove Naredbe zahtijeva dodatna pojašnjenja, proizvođač ili njegov ovlašteni zastupnik ili uvoznik mogu u roku koji odredi nadležni inspekcijski organ, priložiti izvještaj o usklađenosti električne opreme s odredbama iz člana 4. ove Naredbe, koji je sastavilo imenovano tijelo za ocjenjivanje usklađenosti imenovano u skladu s članom 13. ove Naredbe.

(3) Kada električna oprema podliježe zahtjevima drugih propisa kojima se također utvrđuje postavljanje znaka usklađenosti, tada taj znak ukazuje na pretpostavku da je električna oprema usklađena i s odredbama tih propisa.

(4) Kada jedan ili više propisa iz stava (3) ovog člana dopušta proizvođaču da izabere odredbe propisa koje će primijeniti u toku prijelaznog perioda, znak usklađenosti označava usklađenost samo s odredbama onih propisa koje je proizvođač primijenio.

(5) U slučajevima iz st. (3) i (4) ovog člana, podaci primijenjenih propisa moraju se navesti u dokumentima, obavijestima ili uputama koji se obavezno prilažu uz električnu opremu.

Član 11.

(Zaštitna klauzula)

(1) Ako nadležni inspekcijski organi Federacije Bosne i Hercegovine, Republike Srpske i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: nadležni inspekcijski organi) zabrane stavljanje na tržište ili spriječe slobodan promet električne opreme iz sigurnosnih razloga, tada oni o tome moraju odmah obavijestiti Agenciju za nadzor nad tržištem Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Agencija), navodeći posebno:

a) da li se neusklađenost s članom 4. ove Naredbe može pripisati nedostatku u harmoniziranim standardima iz člana 7., nedostatku u odredbama iz člana 8. ili nedostatku u standardima iz člana 9. ove Naredbe.

b) da li se neusklađenost može pripisati nepravilnoj primjeni tih standarda ili objavljivanja ili činjenici da nije primijenjena dobra inženjerska praksa iz člana 4. ove Naredbe.

(2) Agencija obavještava Ministarstvo o preduzetim mjerama iz stava (1) ovog člana.

(3) Ministarstvo obavještava države i međunarodne organizacije s kojima je Bosna i Hercegovina zaključila bilateralne ili multilateralne ugovore kojima je stvorena obaveza obavještavanja o preduzetim mjerama iz stava (1) ovog člana.

Član 12. (Znak usklađenosti)

(1) Proizvođač ili njegov ovlašteni zastupnik mora na električnu opremu, ili ako to nije moguće, na ambalažu, upute za upotrebu ili garantni list postaviti znak usklađenosti u skladu sa zahtjevima iz člana 17. st. (1) i (2) ove Naredbe, tako da bude vidljiv, lako čitljiv i neizbrisiv.

(2) Zabranjeno je na električnu opremu stavljati takve oznake koje bi mogle dovesti u zabludu treća lica u pogledu sadržaja i/ili oblika znaka usklađenosti.

(3) Dozvoljeno je stavljanje i drugih oznaka na električnu opremu, njenu ambalažu, uputu za upotrebu ili garantni list pod uslovom da se time ne smanjuje vidljivost i čitljivost znaka usklađenosti.

(4) Izuzetno od odredbe člana 11. ove Naredbe:

a) kada nadležni inspekcijski organi utvrde da je znak usklađenosti nepropisno postavljen, proizvođač ili njegov ovlašteni zastupnik dužni su uskladiti električnu opremu s odredbama koje se odnose na stavljanje znaka usklađenosti i postupiti na način koji naloži nadležni inspekcijski organ;

b) ako se neusklađenost ne otkloni nadležni inspekcijski organi preduzimaju sve odgovarajuće mjere kako bi se ograničilo ili zabranilo stavljanje na tržište takve električne opreme ili kako bi se osiguralo njeno povlačenje s tržišta u skladu s postupcima propisanim u članu 11. ove Naredbe.

Član 13. (Tijela za ocjenjivanje usklađenosti)

(1) Ministar vanjske trgovine i ekonomskih odnosa, u skladu s članom 12. Zakona o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjenjivanju usklađenosti, imenuje tijela za ocjenjivanje usklađenosti električne opreme za izradu izvještaja iz člana 10. stav (2) ove Naredbe.

(2) Ministarstvo objavljuje popis tijela iz stava (1) ovog člana u „Službenom glasniku Bosne i Hercegovine“.

Član 14.
(Izvoz u treće zemlje)

Ova se Naredba ne primjenjuje na električnu opremu namijenjenu izvozu u treće zemlje.

Član 15.
(Prestanak primjene ranijih propisa)

(1) Danom primjene ove Naredbe prestaje primjena slijedećih propisa:

- a) Naredba o obaveznom atestiranju grla za sijalice s navojem (“Službeni list SFRJ”, broj 43/88);
- b) Naredba o obaveznom atestiranju elektronskih aparata za domaćinstvo i sličnu upotrebu (“Službeni list SFRJ”, broj 8/87);
- c) Naredba o obaveznom atestiranju električnih aparata za domaćinstvo (“Službeni list SFRJ”, broj 43/88);
- d) Naredba o obaveznom atestiranju transformatora za razdvajanje i sigurnosnih transformatora za razdvajanje (“Službeni list SFRJ”, broj 43/88);
- e) Naredba o obaveznom atestiranju elektroenergetskih izolovanih provodnika i kablova (“Službeni list SFRJ”, broj 43/88);
- f) Naredba o obaveznom atestiranju sklopki za naprave (“Službeni list SFRJ”, broj 43/88).

(2) Certifikati i atesti izdati na osnovu propisa iz stava (1) ovog člana vrijede do isteka njihove valjanosti.

Član 16.
(Ovlaštenja za certificiranja i ispitivanja)

(1) Ovlaštenja za certificiranja i ispitivanja, izdata na osnovu propisa koji su važili do stupanja na snagu ove Naredbe, ostaju na snazi do objavljivanja u „Službenom glasniku BiH“ popisa tijela za ocjenjivanje usklađenosti iz člana 13. ove Naredbe, a najkasnije godinu dana nakon početka primjene ove Naredbe.

Član 17.
(Primjena znaka usklađenosti)

(1) Do pristupanja Bosne i Hercegovine Evropskoj uniji ili stupanja na snagu Sporazuma o ocjenjivanju usklađenosti i prihvatanju industrijskih proizvoda između Evropske unije i Bosne i Hercegovine, kao znak usklađenosti koristi se “C” znak usklađenosti, oblika i proporcija propisanih u Aneksu III ove Naredbe.

(2) Nakon pristupanja Bosne i Hercegovine Evropskoj uniji ili stupanja na snagu Sporazuma o ocjenjivanju usklađenosti i prihvatanju industrijskih proizvoda između Evropske unije i Bosne i Hercegovine, kao znak usklađenosti koristi se znak usklađenosti “CE”, oblika i proporcija propisanih u Aneksu III a. ove Naredbe.

(3) Nakon pristupanja Bosne i Hercegovine Evropskoj uniji ili stupanja na snagu Sporazuma o ocjenjivanju usklađenosti i prihvatanju industrijskih proizvoda između Evropske unije i Bosne i Hercegovine, u ovoj Naredbi i odgovarajućim Aneksima se umjesto “Izjava o usklađenosti tipa” koristi “EZ izjava o usklađenosti tipa“, a umjesto „imenovano tijelo“ koristi „prijavljeno tijelo“.

(4) Nakon pristupanja Bosne i Hercegovine Evropskoj uniji ili stupanja na snagu Sporazuma o ocjenjivanju usklađenosti i prihvatanju industrijskih proizvoda između Evropske unije i Bosne i Hercegovine postupke ocjenjivanja usklađenosti provodit će prijavljena tijela iz člana 2. ove Naredbe.

Član 18. (Aneksi)

Sastavni dio ove Naredbe su Aneksi I, II, III, IIIa i IV.

Član 19. (Stupanje na snagu)

Ova Naredba stupa na snagu osmoga dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku BiH“, a primjenjuje se u roku od dvije godine od dana stupanja na snagu.

Broj: 05-2-06-10524 /09
07.12.2009.godine
Sarajevo

MINISTAR

Mladen Zirojević

ANEKS I

GLAVNI ELEMENTI SIGURNOSNIH ZAHTJEVA ZA ELEKTRIČNU OPREMU NAMIJENJENU ZA UPOTREBU U ODREĐENIM NAPONSKIM GRANICAMA

1. Opći uslovi

- a) Osnovne karakteristike čije poznavanje i uvažavanje osigurava sigurnu upotrebu električne opreme u skladu s njenom predviđenom namjenom, moraju biti naznačene na opremi, ili, ukoliko to nije moguće, na priloženoj uputi.
- b) Naziv proizvođača, ili robna marka ili žig treba biti jasno odštampan na električnoj opremi, a tamo gdje to nije moguće na ambalaži.
- c) Električna oprema i njeni sastavni dijelovi moraju biti proizvedeni tako da se mogu sigurno i ispravno sastavljati i priključivati.
- d) Električna oprema treba biti projektovana i proizvedena tako da se osigura zaštita od opasnosti navedenih u tačkama 2. i 3. ovoga Aneksa, pod uslovom da se oprema koristi u skladu s predviđenom namjenom i da se propisno održava.

2. Zaštita od opasnosti koje mogu nastati od električne opreme

U skladu s tačkom 1. ovoga Aneksa trebaju se propisati tehničke mjere kako bi se osiguralo:

- a) da su ljudi i domaće životinje zaštićeni na odgovarajući način od opasnosti, od fizičkih ozljeda ili druge štete koju može izazvati direktan ili indirektan dodir dijelova pod naponom;
- b) da oprema ne stvara temperature, električne lukove ili zračenja koji bi mogli prouzrokovati opasnost;
- c) da su ljudi, domaće životinje i imovina zaštićeni na odgovarajući način od neelektričnih opasnosti prouzrokovanih električnom opremom, koje su poznate iz iskustva;
- d) da izolacija mora biti odgovarajuća za predviđene uslove.

3. Zaštita od opasnosti koje mogu prozrokovati vanjski uticaji na električnu opremu

U skladu s tačkom 1. ovoga Aneksa moraju se propisati tehničke mjere kako bi se osiguralo;

- a) da električna oprema ispunjava očekivane mehaničke zahtjeve, tako da ljudi, domaće životinje i imovina nisu izloženi opasnosti;
- b) da električna oprema bude otporna na nemehaničke uticaje u očekivanim uslovima okruženja, tako da ljudi, domaće životinje i imovina nisu izloženi opasnosti;
- c) da električna oprema ne ugrožava ljude, domaće životinje i imovinu u predviđenim uslovima preopterećenja.

ANEKS II

OPREMA I POJAVE NA KOJE SE NE PRIMJENJUJE OVA NAREDBA

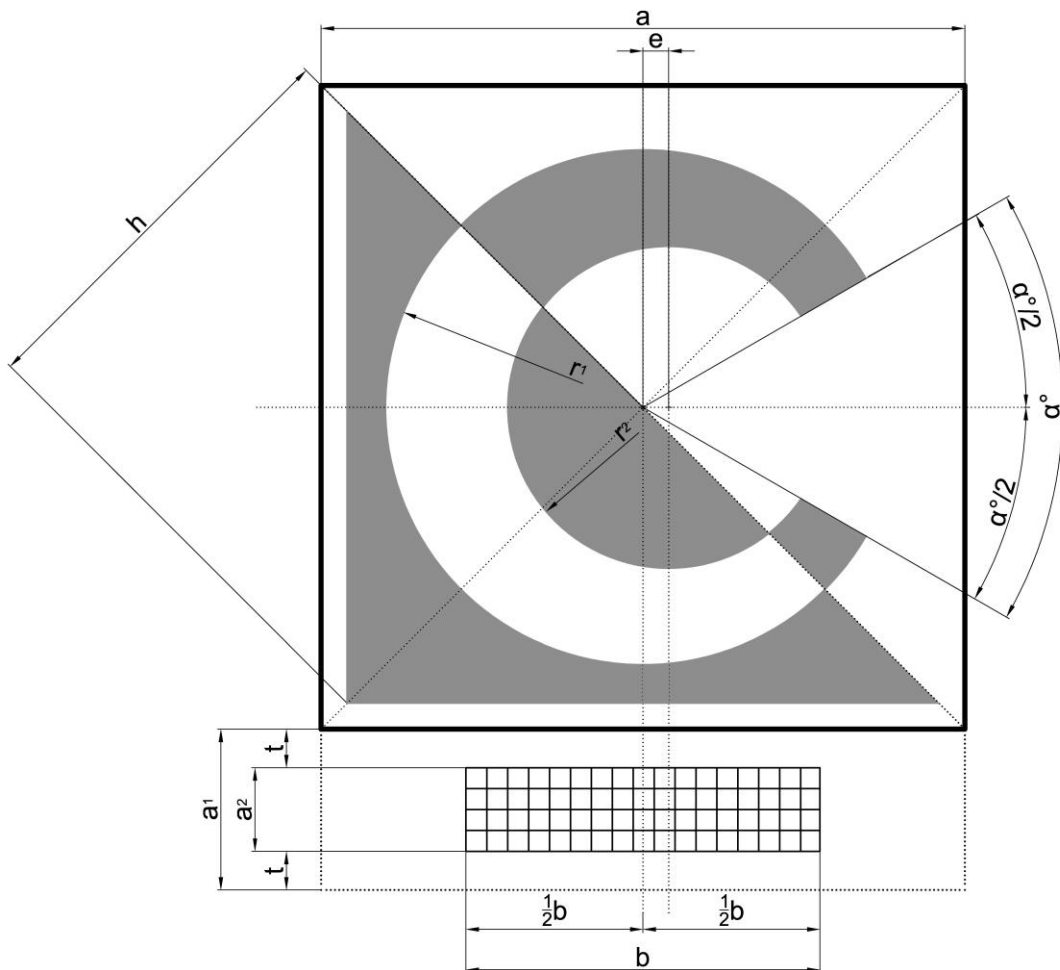
- Električna oprema koja se koristi u eksplozivnoj atmosferi
- Električna oprema za radiologiju i medicinske svrhe
- Električna oprema za putničke i teretne liftove
- Električna brojila
- Utikači i utičnice za upotrebu u domaćinstvima
- Upravljački uređaji za električne ograde
- Elektromagnetne smetnje
- Specijalizirana električna oprema za upotrebu na brodovima, letjelicama ili željeznicama koja je usklađena sa sigurnosnim odredbama donijetim od strane međunarodnih tijela u čijem radu učestvuje Bosna i Hercegovina.

ANEKS III

ZNAK USKLAĐENOSTI I IZJAVA O USKLAĐENOSTI

A. ZNAK USKLAĐENOSTI „C“

- Bosanskohercegovački znak usklađenosti se sastoji od slova „C“, koje ima slijedeći oblik:



$$\begin{aligned}a_1 &= 25/100 \times a \\a_2 &= 13/100 \times a \\b &= 55/100 \times a \\t &= 6/100 \times a \\\alpha &= 60^\circ\end{aligned}$$

$$\begin{aligned}r_1 &= 40/100 \times a \\r_2 &= 25/100 \times a \\e &= 4/100 \times a \\h &= 65/100 \times a\end{aligned}$$



- ako je „C“ znak smanjen ili povećan, proporcije date na gornjem crtežu moraju biti zadržane,
- različite komponente „C“ znaka moraju imati istu stvarnu vertikalnu dimenziju, koja ne može biti manja od 5 mm. Od ove minimalne dimenzije može se odstupiti pri označavanju mašina malih dimenzija.

B. Izjava o usklađenosti

Izjava o usklađenosti mora sadržavati slijedeće elemente:

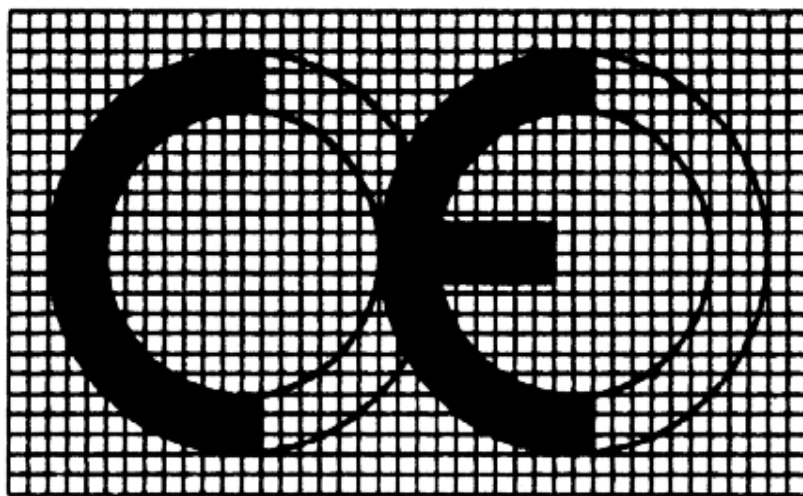
- naziv i adresu proizvođača ili njegovog ovlaštenog zastupnika;
- opis električne opreme;
- upućivanje na harmonizirane standarde;
- gdje je prikladno, upućivanja na specifikacije na koje se odnosi izjava o usklađenosti;
- identifikaciju potpisnika koji je ovlašten za preuzimanje obaveza u ime proizvođača ili njegovog ovlaštenog zastupnika;
- zadnje dvije cifre godine u kojoj je postavljen „C“ znak usklađenosti.

ANEKS III a

ZNAK USKLAĐENOSTI I IZJAVA O USKLAĐENOSTI

A. “CE” znak usklađenosti

“CE” znak usklađenosti sastoji se od inicijala “CE” koji imaju slijedeći oblik:



- Ukoliko se “CE” znak umanjuje ili uvećava, moraju se poštovati proporcije date na gornjem crtežu.

Različiti sastavni dijelovi “CE” znaka moraju imati iste vertikalne dimenzije koje ne smiju biti manje od 5 mm.

B. EZ izjava o usklađenosti

EZ izjava o usklađenosti mora sadržavati slijedeće elemente:

- naziv i adresu proizvođača ili njegovog ovlaštenog zastupnika;
- opis električne opreme;
- upućivanje na harmonizirane standarde;
- gdje je prikladno, upućivanja na specifikacije na koje se odnosi EZ izjava o usklađenosti;
- identifikaciju potpisnika koji je ovlašten za preuzimanje obaveza u ime proizvođača ili njegovog ovlaštenog zastupnika;
- zadnje dvije cifre godine u kojoj je postavljen “CE” znak usklađenosti.

ANEKS IV

INTERNA KONTROLA PROIZVODNJE

1. Interna kontrola proizvodnje je postupak kojim proizvođač ili njegov ovlašteni zastupnik izvršava obaveze iz tačke 2. ovog Aneksa, osigurava i izjavljuje da električna oprema zadovoljava zahtjeve ove Naredbe koji se na nju primjenjuju. Proizvođač ili njegov ovlašteni zastupnik mora postaviti znak usklađenosti na svaki proizvod i sastaviti pisanu izjavu o usklađenosti.

2. Proizvođač mora izraditi tehničku dokumentaciju opisanu u tački 3. ovog Aneksa i on ili njegov ovlašteni zastupnik mora čuvati tu dokumentaciju na teritoriji Bosne i Hercegovine i na zahtjev, staviti na raspolaganje nadležnim inspekcijskim organima u periodu od najmanje 10 godina od dana proizvodnje posljednjeg proizvoda. Kada ni proizvođač niti njegov ovlašteni zastupnik nemaju sjedište u Bosni i Hercegovini, za obavezu čuvanja i stavljanja na raspolaganje tehničke dokumentacije odgovorno je pravno ili fizičko lice koje stavlja električnu opremu na tržište Bosne i Hercegovine.

3. Tehnička dokumentacija mora omogućiti ocjenjivanje usklađenosti električne opreme prema zahtjevima ove Naredbe. Dokumentacija mora, u mjeri relevantnoj za takvo ocjenjivanje, sadržavati projekt i podatke o proizvodnji i radu električne opreme.

Dokumentacija mora sadržavati:

- opći opis električne opreme,
- crteže koji se odnose na idejni projekt, radioničke crteže i šeme komponenti, podsklopova, krugova, itd.,
- opise i objašnjenja potrebne za razumijevanje spomenutih crteža i šema i rada električne opreme,
- listu standarda koji su primijenjeni u potpunosti ili djelimično, i opis usvojenih rješenja da bi se ispunili sigurnosni zahtjevi ove Naredbe, u slučajevima kada standardi nisu primijenjeni,
- rezultate proračuna provedenih u fazi projektovanja, izvršenih provjera, itd.,
- ispitne izvještaje.

4. Proizvođač ili njegov ovlašteni zastupnik moraju čuvati kopiju izjave o usklađenosti zajedno s tehničkom dokumentacijom.

5. Proizvođač mora preduzeti sve potrebne mjere kako bi proizvodni proces osiguravao usklađenost proizvedene električne opreme s tehničkom dokumentacijom, iz tačke 2. ovoga Aneksa i sa zahtjevima ove Naredbe koji se na nju primjenjuju.